

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΚΛΑΪΝ - MR KLEIN

Παραγωγή: Αλέν Ντελόν
Σκηνοθεσία: Τζόζεφ Λόουζι
Σενάριο: Φράνκο Σολίνας, Φερνάντο Μοράντι
Ηθοποιοί: Αλέν Ντελόν, Ζαν Μορό, Φρανσίν Μπερζέ.
Φωτογραφία: Τζέρι Φίσερ
Μοντάζ: Μαρί Κάστρο-Βάσκεζ, Ανρί Λανοέ, Μισέλ Νενί
Μουσική: Εγκίστο Μάκι, Πιερ Πόρτε
Χώρα: Γαλλία, Ιταλία (Έγχρωμη)
Διάρκεια: 123΄

Πρώτη προβολή: 6.00 μ.μ.
Δεύτερη προβολή: 8.15 μ.μ.
Τρίτη προβολή: 10.30 μ.μ.

Διακρίσεις: 3 Βραβεία και 5 Υποψηφιότητες Cannes Film Festival 1976, Υποψήφιο για Palme d'Or; César Awards, France 1977, 3 Βραβεία, Καλύτερης Ταινίας, Καλύτερης Παραγωγής και Σκηνοθεσίας Υποψηφιότητες

Στο κατεχόμενο Παρίσι του 1942 η ζωή ενός κυνικού εμπόρου τέχνης αναστατώνεται όταν ανακαλύπτει πως υπάρχει ένας Εβραίος συνονόμάτος του. Προσπαθώντας να αποφύγει πιθανές παρεξηγήσεις, καταφεύγει στην αστυνομία, αλλά εκεί η υπόθεσή του περιπλέκεται ακόμα περισσότερο.

Σεζάρ καλύτερης ταινίας και σκηνοθεσίας για ένα καφκικό θρίλερ που αγγίζει τα όρια της μοντέρνας

τραγωδίας και στοχάζεται πολιτικά πάνω στις έννοιες της ταυτότητας, της μοίρας και της ιστορικής αναγκαιότητας.

Ο Τζόζεφ Λόουζι κεντά πάνω στο αγαπημένο του θέμα, της ταυτότητας, και ο Αλέν Ντελόν συνθέτει μια από τις καλύτερες ερμηνείες του σε ένα σταθερά επίκαιρο «θρίλερ» που επανεκδίδεται με ανακαινισμένες κόπιες. Μην το χάσετε.

Η τελευταία σπουδαία ταινία του εξόριστου από το 1952 στην Ευρώπη λόγω των μακαρθικών διώξεων Αμερικανού Τζόζεφ Λόουζι είναι γυρισμένη στη Γαλλία και βασίζεται σε μια πρωτότυπη ιστορία του Φράνκο Σολίνας («Η Μάχη της Αλγερίας», «Κατάσταση Πολιορκίας», «Η Δολοφονία του Τρότσκι»). Έντονα πολιτικοποιημένος και εξπέρ των δραματικών θρίλερ, ο διάσημος Ιταλός σεναριογράφος τοποθετεί κι αυτήν τη φορά τους ήρωές του στη δίνη των ιστορικών γεγονότων, αν και εκ πρώτης όψεως ο Ρομπέρ Κλαϊν μοιάζει να τα αγνοεί. Κυνικός έμπορος τέχνης στο κατεχόμενο Παρίσι του 1942, κοιτάζει απλώς να περνά καλά και να εκμεταλλεύεται την «ατυχία» των άλλων.

Μέχρι που ανακαλύπτει πως υπάρχει ένας Εβραίος συνονόμάτος του. Προσπαθώντας να αποφύγει πιθανές παρεξηγήσεις, καταφεύγει στην αστυνομία, αλλά εκεί η υπόθεσή του περιπλέκεται ακόμη περισσότερο. Βυθίζεται λοιπόν όλο και πιο βαθιά σ' ένα ψυχρά σκη-

νοθετημένο, μα ασφυκτικά καφκικό θρίλερ, το οποίο αγγίζει τα όρια της μοντέρνας τραγωδίας, αξιοποιεί (δραματοουργικά και φιλοσοφικά) τη διφορούμενη όψη της πραγματικότητας και στοχάζεται πολιτικά πάνω στις έννοιες της ταυτότητας, της μοίρας και της ιστορικής αναγκαιότητας. Βραβεία Σεζάρ καλύτερης ταινίας, σκηνοθεσίας και σκηνικών.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

Ένας Γάλλος γιατρός μετρά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά μιας σκουρόχρωμης γυναίκας. Η εξέταση γίνεται με μια κλινικότητα σκληρή, σχεδόν προσβλητική για το υποκείμενο, το οποίο υπομένει τα «ευρήματα» του γιατρού με ένα βλέμμα φόβου και περιφρόνησης μαζί. Ο γιατρός δεν έχει ακριβώς εντοπίσει τις εθνικές ρίζες της. «Είναι εβραϊκής καταγωγής, μπορεί αρμένικης, ίσως και αραβικής», καταλήγει, με τη νοσοκόμα δίπλα του να σημειώνει το πόρισμα. Είναι η πρώτη σκηνή του «Κυρίου Κλάιν», αυτή που αμέσως βάζει το πρώτο ζήτημα σε τούτο το **σύνθετο αριστούργημα** –το βιολογικό/φυλετικό.

Στην επόμενη σκηνή, ένας άντρας μετρά, αυτός, τις προδιαγραφές ενός πίνακα μιλώντας με τον πελάτη του. Τη φωνή του ακούμε από μακριά, δια της ερωμένης του που καλλωπίζεται σ' ένα πολυτελές μπάνιο. Είναι ο ομότιπλος κύριος, έμπωρος έργων τέχνης, που αγοράζει για ένα κομμάτι ψωμί πίνακες που θέλουν να ξεφορτωθούν Εβραίοι στο Παρίσι του 1942 για να μπορέσουν να διαφύγουν. Η κοψιά του, αγγλοσαξονικότητα. Πρόσωπο τετραγωνισμένο, μάτια γαλάζια. Περιβολή αριστοκράτη, που ζει σε ωραίο διαμέρισμα, προστατευμένο (νομίζει) απ' ότι συμβαίνει έξω από την πόρτα του. Κι εδώ, στο εύρος της εκτεταμένης σκηνής, μπαίνουν διαδοχικά το δεύτερο και το τρίτο ζήτημα, το πολιτιστικό/πολιτισμικό και το ταξικό/κοινωνικό.

Και τα τρία ζητήματα θα διαπλακούν αξεδιάλυτα από τη στιγμή που στο φαινομενικά προστατευμένο αυτό περιβάλλον θα «εισβάλλει» η ιντρίγκα: ξεπροβοδίζοντας άλλον έναν πελάτη, ο Ρομπέρ Κλάιν θα παραλάβει μια εφημερίδα της εβραϊκής κοινότητας ταχυδρομημένη στο όνομά του. Κάτι που φυσικά ενδέχεται να τον βάλει σε μπελάδες. Έχει γίνει λάθος λόγω απλής συνωνυμίας; Προφανώς. Ο Κλάιν σπεύδει στην αστυνομία να το ξεκαθαρίσει. Όμως η εξακρίβωση τον οδηγεί στην περιέργεια, κι η περιέργεια στην εμμονή. Ποιος είναι αυτός ο «κλώνος» που παίζει με τη βολή και τη ζωή του; Όσο περισσότερο ψάχνει, τόσο πιο καχύποπτες γίνονται οι Αρχές του Βισί, οι στενά συνεργαζόμενες με τους Ναζί. Και τόσο κοντύτερα πλησιάζει ο ίδιος την άκρη της αβύσσου.

Ο Λόουζι στριφογυρίζει σαν ζογκλέρ και τα τρία ζητήματα αντιπαραβάλλοντας αδιάκοπα και τις δύο όψεις τους: τον ευγενή, ύποπτο εβραϊσμού Αλσατό Κλάιν με τον άσημο, δηλωμένο Εβραίο συνονόματο, το χλιδατό διαμέρισμα του πρώτου με το βρώμικο, ποντικοφαγόμενο αχούρι του δεύτερου, την απολιτική μακαριότητα του ενός με το αντιστασιακό μένος του άλλου, τους εργατικής τάξης Εβραίους με τους ομόφυλους τους αριστοκράτες. Όλα αυτά, χωρίς στιγμή να δείχνει τον δράστη του εγκλήματος ταυτότητας, τον άγνωστο Κλάιν. Και ούτε καν κάποιον Ναζί: το φιλμ κατοικείται

από Γάλλους αποκλειστικά, οππορουνιστές και θύματα, καταδότες και προδομένους. Έτσι, για να μην ξεχνάμε πως **η ενοχή είναι φόρτος που δεν αφορά μονάχα τους Γερμανούς.**

Ωστόσο, αν και καθοριστικά στη συνειδησιακή πορεία του κυρίου Κλάιν, κανένα από τα τρία ζητήματα δεν αρκεί να διαγνώσει και τη μοίρα του. Ίσα-ίσα που το παιχνίδι του Λόουζι με το εθνικό-πολιτισμικό-κοινωνικό τρίπτυχο τελείται θαρρείς για να αποδειχθεί το ακριβώς αντίθετο: πως, σε τρικυμιώδεις εποχές όπου η επιλογή κρίνεται επιτακτική, και όπου και η αδιαφορία ακόμη λογίζεται ως επιλογή, κανένα εθνικοταξικό χαρακτηριστικό δεν μπορεί τελικά να προδιαγράψει την τύχη σου. Ο Κλάιν ενεπλάκη σε τούτο τον κυκλώνα παρά τα τσακίρικά μάτια, τα μεταξένια ρομπ-ντε-σαμπρ, την γαλλοκαθολική καταγωγή και τους ισχυρούς βισικούς φίλους του. Απλά από μια εφημερίδα που έφθασε σπίτι του. Και τον μετέτρεψε, από έναν βολεμένο μεγαλοαστό που αγαπά μόνο τον εαυτό του, σε έναν πανικοβλημένο ανθρωπάκο που τον κυνηγά.

Το σχήμα δεν είναι σκέτα μεταφορικό. **Ο Κλάιν είναι συνένοχος στο έγκλημα που διαπράττεται τώρα εις βάρος του**, κι αυτό είναι το βαρύτατο κόστος στην επιλογή που λέγαμε. Θα το καταλάβει μόλις στο εντελώς τελευταίο πλάνο. Όπου τα τρία ζητήματα θα συνοψιστούν σε ένα και μόνο, το υπαρξιακό, κι όπου σε υπαρξιακή τραγωδία θα καταλήξουν κι όλα τα είδη που αριστοτεχνικά διανύει η ταινία –από το πολεμικό δράμα και το θρίλερ μυστηρίου μέχρι το φιλμ νουάρ, το οποίο θυμάται με συνέπεια εδώ ο πρώην μελβλικός «Σαμουράι» Αλέν Τελόν (επίσης παραγωγός), **σε έναν από τους πιο σοφά διαλεγμένους ρόλους της καριέρας του.**

ΡΟΜΠΥ ΕΚΣΙΕΛ

JOSEPH LOSEY (1909–1984)

Σκηνοθέτης, Σεναριογράφος και Παραγωγός. Γεννήθηκε στο La Crosse, Wisconsin, ΗΠΑ και πέθανε στο Λονδίνο. Σπούδασε φιλοσοφία αλλά το ενδιαφέρον του ήταν στο Θέατρο γιαυτό εργάστηκε με τον Bertolt Brecht.

Φιλμογραφία: 1985 Steaming, 1982 Η πέστροφα, 1979 Don Giovanni, 1978 Les routes du sud, 1976 Μίστερ Κλάιν, 1975 The Romantic Englishwoman, 1975 Γαλιλαίος, 1973/II A Doll's House, 1972 The Assassination of Trotsky, 1971 The Go-Between, 1970 Figures in a Landscape, 1968 Το Μεγάλο Μυστικό της, 1968 Ανεμοδαρμένος λόφος, 1967 Accident, 1966 Modesty Blaise, 1964 King & Country, 1963 The Servant, 1962 The Damned, 1962 Eva, 1960 The Criminal, 1959 First on the Road (Short), 1959 Blind Date, 1958 I tsiganna kai o tzentleman, 1957 Time Without Pity, 1956 A Man on the Beach (Short), 1956 Το τέρας απο τα vathi tis Gis (uncredited), 1956 The Intimate Stranger, 1954 The Sleeping Tiger, 1952 Imbarco a mezzanotte, 1951 The Big Night, 1951 The Prowler, 1951 M, 1950 The Lawless, 1948 The Boy with Green Hair, 1947 Leben des Galilei (Short), 1945 A Gun in His Hand (Short), 1942 A Child Went Forth (Documentary short) 1941 Youth Gets a Break (Short).